

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

II. De divisionibus juris ecclesiastici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

in concilio
Tridentino

matio concilii Tridentini, quo damnantur corrigunturque sequiorum sæculorum abusus plerique; dispensationes autem & privilegia constringuntur, ac infulæ episcopales exaltantur. Renovatio antiquorum canonum sanctissimorum hujus concilii scopus & labor fuit. Ejus decreta circa doctrinas in Francia ultro recepta fuere, veluti ex concilio Oecumenico profecta; sed quæ ad *disciplinam* spectant, usque ad hoc tempus, Cleri Francici intensa flagitatione posthabita, non attenduntur. Non quod ea non satis pura censeretur, quippe maximam partem statuto ordinum Blesensi inserta; sed quod reformatæ religioni addictis civibus, multisque catholicis, præsertim magistratibus, aliquid dandum esset, qui in iis plurima nostris libertatibus inimica deprehendebant. Atque hæc sunt origines, progressus & reliqua fata juris Ecclesiastici inde ab Ecclesiæ incunabilis usque ad hæc tempora.

C A P. II.

DE DIVISIONIBUS JURIS
ECCLESIASTICI.

I.

Divisiones
juris
canonici,
quod est,

UNIVERSUM jus Ecclesiasticum dividitur in jus *divinum* & *humanam*; in jus *naturale* & *positivum*¹. Jus *naturale* est lumen rationis de eo, quod Deo debemus & hominibus. Hoc etiam est jus *divinum*, quia Deus est auctor *naturæ*, & *rectæ rationis* regula

gula ejus est æterna sapientia. Jus *divinum positivum* est, quod Deo placuit hominibus præscribere, sive rationem ejus revelaverit, sive minus. Continetur autem scriptura veteris & novi Testamenti, & per traditionem Ecclesiæ explicatur ². Hujus juris major pars revera est jus naturale quod Deus tempore Mosis populo suo in scriptis commendavit, quoniam in hominum mentibus exoleverat ³.

1) *Dist. 1. c. 1. §. 7.*

2) *Dist. 11. c. 5. ex Basilio de Sp. S. c. 27.*

3) *Chryf. homil. 1. in Matth.*

II. DECALOGUS est juris hujus naturalis compendium, omniaque veteris Testamenti *præcepta moralia* sunt ejus explicationes. Equidem plures iis mixtæ sunt *leges ceremoniales*, quarum nonnullis Judæi procul superstitione vicinarum gentium habebantur; nonnullarum autem rationem ignoramus. Illud tamen in universum constat, necessarias eas fuisse ad continendum populum illum indocilem & rebus externis addictissimum in officio, in iisque latuisse figuras rerum novi Testamenti ¹. Quare postquam Jesus Christus venisset, ut veritatem nos aperte doceret, figuræ evanuerunt, cærimoniarumque cessarunt. Ille enim legem Dei reddidit absolutam, cunctaque reduxit ad *jus naturale* & ad *primævam institutionem* ².

1) *Matth. V. 17.* 2) *Dist. 5. pr. §. 6. f. dist. 7. pr.*

III. UNDE patet, jus *divinum naturale* esse immutabile, quoniam idea rationis *naturale*

æque omnis variationis expertus est, ac ipse Deus, in quo solo ea æternum subsistit. Sed jus *divinum positivum* mutabile est, conformatum quippe utilitati hominum in certo statu viventium. Ejus itaque durationem non nisi Deo revelante novimus, ejus auctore. Ille vero declaravit, fore, ut vetus fœdus novo tolleretur¹; sed Christus nullibi dixit, ante suum ultimum adventum quidquam mutatum iri.

1) *Fer. XXXI. 31. August. de Spir. & lit. c. 19.*

partim
buna-
num,

IV. JUS *humanum* est multo mutabilius, non solum pro necessitatibus, quibus mæderi cupimus, diversitate; sed etiam quod procedente tempore comperimus, optimis remediis nos usos non fuisse. Hoc jus humanum positivum, si scriptis conceptum, vocatur *constitutio*; si non scriptum, *consuetudo*¹. Sic *constitutionum* nomine veniunt omnes *canones conciliorum*, decreta pontificum & Episcoporum, regulæ monachorum, cæteræque leges Ecclesiasticæ omnes, sive generales sint, sive particulares. Quod autem præterea consensu tacito soloque usu receptum invaluit, *consuetudo* adpellatur. Observanda autem non nisi *consuetudo laudabilis*, h. e. quæ non in *sanctiones juris divini* & in *constitutiones universales* impingit.

1) *Dist. 1. c. 3. 4. 5. dist. 3.*

quod va-
rium, eo
pertinent
canones
concilio-
rum,

V. JUS *divinum* omnes æque fideles obligat¹. Jus humanum latius vel angustius patet pro auctoritate conditoris, ac consensu eorum, qui id admiserunt. *Conciliorum acu-*

menicorum canones ubique sunt observandi, exceptis locis, qui, quod a labe disciplinæ intacti mansere, iis non indigent, vel contraria utuntur consuetudine, quæ sine majori malo abrogari nequit, ac juri divino non repugnat. Conciliorum *particularium* canones & Episcoporum decreta regulariter extra provinciam vel diœcesin non protendunt obligationem; sed sæpe fit, ut aliæ Ecclesiæ sua sponte iis se subjiciant, quo pacto fieri possunt *regula universales*. Est enim totum illud regimen Ecclesiasticum lenè & caritate temperatum, alteraque Ecclesia alterius leges, sibi utiles, volens lubensque amplectitur. Vicissim ægre non fertur, si qua Ecclesia privatis suis institutis utitur, si forte non sine discrimine ad legem communem reduci posse videatur. Sola fidei doctrina & juris divini leges per omnia sunt uniformes.

1) *Dist. 9. f. 10. pr.*

VI. JAM utut Ecclesia semper novas leges condere possit; ea tamen potestas non est *arbitraria*, neque homines ea pro suo affectu ac lubitu abuti queunt. Concilia enim *particularia* tum demum canones conceperunt, quando certis depravationibus medendum erat. Generalia autem extra ordinem convenere, ac plerumque paucos canones prodidere. Propterea Ecclesia Romana per decem priora sæcula *nullos canones* sanxit, & decretales, illo spatio a Pontificibus scriptæ fuere ad Episcopos alios, ut eos canonum docerent argumenta & inculcarent observantiam. Ipsi patres, qui sive in conciliis, sive per peculia-

qui proprie leges non sunt.

res constitutiones canones fecerunt, eo ipso Christianis non voluere novas leges imponere, sed tantum *legem Dei & traditiones apostolicas* explicare, repressis aberrationibus, quas gliscere animadvertabant ¹. Hinc pontificum constitutiones & conciliorum decreta citationibus scitent, & concilii Tridentini prope verba singula ex scriptura, canonibus & patrum scriptis hausta sunt.

1) *Arhanas. ep. ad oribod.*

Verum
princi-
pium ca-
nonum
sacra scri-
ptura,

VII. SACRA igitur scriptura maxime omnibus Christianis habenda est lex palmaria, quam pastores veluti normam actionum suarum sequi debent. Qui ei multum operæ dederit, inveniet regulas, ex quibus facile dijudicabit casus particulares. Atque hoc modo sacra scriptura usi sunt Cyprianus, Augustinus, Gregorius M. ac reliqui Patres. Maximusque horum scriptorum usus est, ex iis percipere, quantum in scriptura lateat, quodque nostram effugeret diligentiam, qui tanto studio eam non meditati sumus.

cum pla-
citis con-
cil. uni-
versa-
lium.

VIII. POST scripturam maximæ auctoritatis sunt placita *conciliorum universalium & particularium*, ab universa Ecclesia recepta ¹. Jesus enim Christus pollicitus est, quoties discipuli in suo nomine congregati fuerint, etiamsi non plures duobus vel tribus, se fore in medio eorum ². Jam si cujusque patris magna in se sit auctoritas, quid? si plures eorum in nomine Dei, implorato Spiritus Sancti auxilio, ad salutem Ecclesiæ, quæ ipsis regen-

da tradita est, congregati³ fuerint? Hujusmodi conventus major certe auctoritas erit, quam patrum singulorum, vel ad populum verba facientium, vel causas dubias respondentium. Pontificum constitutiones legum quoque numero sunt habendæ universalium, quatenus vel ab Episcopis in suis diocæsisibus publicatæ, vel longo usu receptæ. Generatim autem observare non tenemur leges scriptas, quæ in usum deductas non fuisse constat.

- 1) *Can. Calch. 1. dist. 15. c. 3. §. 2.*
- 2) *Marib. XVIII. 20.*
- 3) *Conc. Calch. ep. ad Leon. act. 3.*
- 4) *Cœlest. ep. 4. ad Conc. Ephes.*

IX. VICISSIM magna vis est consuetudinis, & magna in utramque partem, si laudabilis, si longo usu, si pastorum Ecclesiæ consensu, vel saltem iis scientibus, invaluit; ut ipsam canonum observantiam excuset. Sunt enim canones, qui a piissimis hominibus impune negliguntur, licet nullibi legantur revocati, v. gr. de baptismo extra casum necessitatis non nisi tempore paschali & pentecostali administrando; de precibus die solis ad Deum non e geniculo fundendis, &c.¹ Quin consuetudinis tanta vis fuit, ut lex in novo Testamento disertis verbis concepta², pluribusque constitutionibus Ecclesiasticis confirmata, *de non edendo sanguine & suffocato*, per eam tolleretur. Neque tamen propterea existimandum, justum esse, quidquid vulgo fieri videmus. Ecclesia enim fere semper magno abusuum numero onerata fuit, quos spe meliorum temporum toleravit, ingemuitque.

loco habendum quidquid legibus ultimo scriptis repugnat, nisi forte conforme sit antiquioribus institutis, quæ nonnullibi servata sunt. Maxima autem vis consuetudinis cernitur in ritibus, hoc est, in ratione precum publicarum, in administratione sacramentorum, observatione feriarum, jejuniorum &c. Quum enim christiana religio de interioribus mentis humanæ sollicita sit; in exterioribus magna semper Christianorum libertas fuit³. Tutissimum est, ut suum quæque morem sequatur Ecclesia, nisi quid habeat, quod doctrinæ universalis Ecclesiæ repugnet. Ut autem adpareat, quæ leges, quæve consuetudines in usu sint; videndum, quæ perpetuæ decretorum normæ fuerint.

1) *Can. Nic. 20.* 2) *Act. XV. 29.*3) *August. ep. 36. ad Casul. ep. 55. ad Jan. n. 34.*

non opi-
niones
docto-
rum.

X. INTER cæteras corruptorum morum & depravatæ disciplinæ causas sequioribus temporibus hæc fuit, quod *opinionum* pro legibus arreptæ fuerint. Quod tum demum factum, quum Episcopi desinerent docere populum & conventus agitare. Ex hoc neglectu regnum *opinionum*; ex opinionum diversitate *justi* ignorantia; ex ignorantia *justi lubricum morum* natum est, quum scelestissimus quisque haberet doctorem in promptu, affectui suo obsecundantem, nec fere quemquam nosset, cui satis esset animi pro veritate. Ipsæ academiæ & religiosorum hominum ordines vitia hæc promoverunt, quum Episcopi ex horum gremio seligerent, quos consiliis suis ad-

hiberent. Facile unius monachi doctrina universo ordini, & unius doctoris academici sententia universo collegio imputatur. Interim ipsa collegiorum decreta non sunt nisi consultationes prudentum; quæ utut multum momenti habeant, legum tamen vi destituuntur, quippe profectæ ab hominibus, qui jurisdictione carent. Idem dicendum de congregationibus, novissimis temporibus institutis, quarum consiliis in variis rebus utitur Pontifex.

nec collegiorum decreta,

nec congregationum Romanarum placita,

XI. PRIVILEGIA quoque nutriverunt vitia. Sunt autem privilegia certæ leges, ad certam personam vel ad certam universitatem ab observantia juris communis eximendam latæ: cujus generis etiam sunt *dispensationes*¹. Quæ licet salutare esse possint, in universum tamen indoli Evangelii adversantur. Animus demissus non affectat singularia, nisi forte plura pati altiusque descendere opus; & caritas æqualitatis custos est, propriique commodi inimicissima. Ipse Jesus Christus omnibus religionum cerimoniis legibusque patriis semet subjecit. Puris illis temporibus rarissima fuere *privilegia*, postero ævo profusissima. Quotidie observantur, quorum nulla est ratio; & si qua justa causa nituntur, ea invidiam, discordiam, legum contemptum alunt. Vilescunt enim leges, simulatque negligi possunt, & qui *dispensationibus* sunt omnium indignissimi, ii ad eas flagitandas sunt omnium promtissimi audacissimique.

nec privilegia.

1) *Dist. 3. c. 3.*